

Porucha kognitivních funkcí a hrozba pandemie demence aneb cesta hypertoniků k nesoběstačnosti

Peter Wohlfahrt

Pracoviště preventivní kardiologie, IKEM, Praha

V České republice vlivem stárnutí populace dochází k nárůstu prevalence kognitivní dysfunkce. Odhaduje se, že do roku 2050 se počet pacientů s demencí v ČR více než zdvojnásobí. Protože demenci není možné vyléčit, je důležité ovlivněním modifikovatelných rizikových faktorů předcházet rozvoji kognitivní dysfunkce. Arteriální hypertenze (AH) je jedním z hlavních rizikových faktorů rozvoje kognitivní dysfunkce a demence. Zvýšené hodnoty krevního tlaku v mládí jsou spojeny s vyšším rizikem poklesu kognitivních funkcí ve středním věku a rozvojem demence ve stáří. Důsledná kontrola AH u nízkorizikových pacientů s hypertenzí I. stupně snižuje riziko rozvoje demence, a to včetně Alzheimerovy choroby. K ovlivnění nastupující pandemie kognitivní dysfunkce proto bude zapotřebí zlepšit kontrolu AH v populaci již od mládí.

Klíčová slova: arteriální hypertenze, kognitivní dysfunkce, demence, kontrola tlaku, prevence.

Cognitive impairment and the threat of dementia pandemic or the journey of hypertensive patients to self-care deficit

In the Czech Republic, due to the population aging, the prevalence of cognitive dysfunction is increasing. Researchers estimate that by 2050 the number of patients with dementia in the Czech Republic will more than double. Since dementia cannot be cured, it is important to prevent the cognitive dysfunction development by influencing modifiable risk factors. Arterial hypertension (AH) is one of the main risk factors for the development of cognitive dysfunction and dementia. Elevated blood pressure values in youth are associated with a higher risk of cognitive decline in middle age and with the development of dementia in old age. Blood pressure control in low-risk patients with stage I hypertension reduces the risk of dementia development, including Alzheimer's disease. Therefore, improving the AH control in the population since youth will be needed to influence the emerging cognitive dysfunction pandemic.

Key words: arterial hypertension, cognitive dysfunction, dementia, blood pressure control, prevention.

Úvod

S prodlužující se průměrnou délkou života dochází k nárůstu počtu osob s kognitivním deficitem v populaci. Lehká kognitivní porucha (MCI – mild cognitive impairment) je mezistupeň mezi normálním stárnutím a demencí. Při MCI dochází k objektivní poruše paměti (amnestická forma), nebo k poruše jiných kognitivních funkcí mimo paměť, kdy je postižena například oblast používání nebo chápání řeči a jazyka, zrakově-prostorových dovedností, konstrukčních a praktických dovedností, schopnosti plánovat a organizovat složitější činnosti

(neamnestická forma). Na rozdíl od demence při MCI nejsou narušeny aktivity denního života. Ve srovnání s osobami s normální kognitivní funkcí je MCI spojena s 3 až 5x vyšším rizikem progresu do demence. V průběhu jednoho roku u 12–20 % osob s MCI dojde k progresu do demence. Vzhledem k možným terapeutickým intervencím, které zabrání progresu do demence, je důležité provádět screening MCI v rizikové populaci. Demence je jedním z hlavních determinantů ztráty autonomie v činnostech každodenního života, hlavním důvodem institucionalizace starších lidí a pátou nejčastější příčinou úmrtí ve světě.